

Staročeská kronika tak řečeného Dalimila

Základní charakteristika:

První česky psaná kronika o českých dějinách od neznámého autora, která je veršovaná. Dalimilova kronika patří k jednomu z nejdůležitějších pramenů o českých dějinách ve Středověku. Dílo bylo psáno z hlediska české šlechty a této společenské vrstvě bylo především určeno.

Doba vzniku:

Kronika vznikla cca v letech 1308 - 1314. Nicméně jsou do kroniky přidány dodatky, které napsali různí autoři v následujících letech.

Funkce díla:

První historické dílo, které popisuje české dějiny z hlediska české šlechty a promítá její ideologii do vývoje českého státu. Je to tedy nová koncepce pohledu na české dějiny kvůli šlechtě, které nemohla vyhovovat Kosmova kronika, jelikož nevyjadřovala význam a nadřazené postavení šlechty.

Obsah díla:

Dílo popisuje dějiny českého národa a státu. Začíná původem národa (autor navazuje na Kosma: tedy na odvození původu od biblické stavby babylónské věže) až po korunovaci Jana Lucemburského.

Prameny kroniky:

Hlavním pramenem je Kosmova kronika. Využity byly i jiné místní kroniky.

Autorství:

Dílo je anonymní, i přestože se kronika jmenuje Dalimilova. Autorství je milně přisuzováno Dalimilovi Meziříčskému, kanovníkovi kostela boleslavského, díky Václavu Hájkovi z Libočan (vedl ho mezi autory svých pramenů, když vydal Kroniku českou) a hlavně díky Tomáši Pešinovi z Čechorodu (vedl Hájkova Dalimila jako autora „Historie boleslavské“, což byl jeden z pramenů jeho základního spisu).

S jistotou můžeme pouze tvrdit to, že autor byl Čech (díky jazyku, plynulosti vyjadřování a výraznému nacionalismu). Polemizovat můžeme o společenské vrstvě, ze které pocházel. Mohl to být šlechtic či duchovní.

Důvod anonymity:

Středověcí autoři zůstávali velmi často v anonymitě, jelikož měli obavy ze závisti, ze strachu před mocnými, z literární skromnosti a křesťanské pokory nebo ze strachu před obviněním z hereze či nemravnosti (pokud byly texty poněkud necudné). A tedy uvedení jména bylo projevem autorského sebevědomí.

Nicméně pravděpodobnou příčinou anonymity autora Staročeské kroniky nebyl důvod nízkého sebevědomí, ale spíše protiněmecké zaměření, které by způsobilo problémy mezi německy mluvícími příslušníky církevních kruhů či u německých úředníků u panovnického dvora.

Edice:

Staročeská kronika tak řečeného Dalimila 1-2. Vydání textu a veškerého textového materiálu. Edd. J. Dahnělka – K. Hádek – B. Havránek – N. Kvítková, Praha 1988.

Použitá literatura:

BLÁHOVÁ, Marie: Staročeská kronika tak řečeného Dalimila 3. V kontextu středověké historiografie latinského kulturního okruhu a její pramenná hodnota, Praha 1995.